

Finansdepartementet
Via e-post
Fi.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm
2023-04-21

Ert dnr
FI2022/03071

Vårt dnr
2023/058

Remiss av betänkandet en ny statistik över hushållens tillgångar och skulder (SOU 2022:51)

Näringslivets Regelnämnd NNR har inte av någon anledning fått det aktuella ärendet på remiss men vi finner att ärendet är av stor betydelse och vi önskar därför att avlämna följande synpunkter.

Inledning och bakgrund

I det aktuella betänkandet presenteras ett förslag för att skapa ny statistik över svenskarnas samlade tillgångar och skulder. Av remitterat underlag framgår att ca 1700 företag skulle bli rapporteringsskyldiga för att lämna de variabler som föreslås omfattas av kravet med uppgiftsplikt. Uppgiftsplikten får anses vara mycket omfattande och de variabler som föreslås samlas in är kopplade till finansiella tillgångar, varaktiga varor samt uppgifter om skulder där det i bilaga 5 listas alla dessa variabler. Avsikten är att uppgifterna ska samlas in med stöd av lagen om officiell statistik och börja gälla fr.o.m. år 2024 där första avisering om kravet ska föras ut i slutet av samma år. Förslaget innebär att det ska genereras ett nytt område med officiell statistik över hushållens samlade tillgångar och skulder.

Synpunkter på förslaget

NNR noterar i betänkandet det särskilda yttrande som experten Christian Nilsson från Svenska Bankföreningen avlämnat och detta yttrande lyfter fram flera centrala invändningar som kan resas med anledning av presenterat förslag. NNR stödjer fullt ut de synpunkter som lyfts fram i detta yttrande. Vi finner att förslaget är ett omfattande system och register som kan komma innebära att hundratals uppgifter varje år samlas in om en genomsnittlig svensk individs varaktiga varor, finansiella tillgångar och skulder. Därtill framgår av bilagan över samtliga variabler att det ska samlas en mängd extra understödsvariabler. För exempelvis varje lån ska det dessutom rapporteras amorteringstyp, räntebindningstid, överenskommen årlig ränta m.m. NNR kan omöjligt se skälen till att alla dessa variabler är intressanta och dessa adderar än mer på kostnaderna och ökar komplexiteten i det system som här föreslås.

Totalt kan det enligt Bankföreningen komma att samlas in uppskattningsvis två till tre miljarder uppgifter per år och som ska lagras i en databas med personnummerbaserat innehåll. Dessa uppgifter ska sedan kunna samköras mot andra databaser och källor.

När det kommer till de redovisade motiven för denna statistik är det av ganska svepande och övergripande karaktär kopplat till att det skulle förbättra främst Riksbankens och Finansinspektions förutsättningar i arbetet med penningpolitik och finansiell stabilitet. Därtill lyfts det fram att för vissa forskare skulle det vara intressant att använda information som skulle följa ned förslaget och för att kunna genomföra olika former av studier. Att det kan vara intressant från ett akademiskt perspektiv med en stor mängd data över medborgarnas samlade tillgångar och skulder är en sak. Men det är enligt NNR väldigt oproportionell utgångspunkt med hänsyn till den stora kostnaden som följer med att samla in all aktuella data och som även är känsliga utifrån ett perspektiv rörande den personliga integriteten.

NNR har svårt att se behovet av den totala kartläggningen över samtliga hushålls tillgångar och skulder utifrån det makroekonomiska uppdraget myndigheterna har för främst penningpolitik och finansiell stabilitet. Idag används ju i deras arbete främst aggregat av data, medan här föreslås något helt annat genom en mycket stor mängd data som ska publiceras fyra gånger per år och som är individuppgifter. NNR finner att framställningen om de centrala skälen bakom ett sådant behov och kopplingen till myndigheternas nuvarande uppdrag är undermåligt och där själva policy relevansen mer i detalj hade behövt redovisas. Redan idag fattas ju beslut av dessa myndigheter på basis av olika uppgifter och det hade varit lämpligt med hänsyn till att denna information anses vara så operativt viktig att samtidigt redovisa i vilka beslut dessa individuppgifter kan få någon central betydelse. Obalanser i olika individers enskilda ekonomier kan aldrig bli ett systemkänsligt fenomen på makronivå och obalanser på enskilda marknader som exempelvis bostadsmarknaden är redan ett känt fenomen som inte kräver några individuppgifter för att inse dess betydelse. Enskilda individer som hamnar på obestånd fångas ju i allt väsentligt upp av civilrättsliga åtagande och deras skulder kan i slutändan bli föremål för ärenden hos Kronofogden där det redan finns statistik över frågor om obestånd.

NNR har därmed mycket svårt att se det operativa värdet av att olika myndigheter fyra gånger per år kan se hur exempelvis enskilda individers sparande i detalj utvecklas eller om bostadslån läggs om. Detta är dessutom något som idag skyddas av banksekretess, vilket indikerar att uppgifterna anses åtföljas av högt skyddsvärde. Det följer ju av det uppdrag som Skatteverket har att fasthålla rätt skatt för samtliga skattskyldiga i Sverige och av denna verksamhet följer att det redan finns uppgifter om enskilda individers samlade inkomster varje år och detta är offentliga uppgifter. Denna typ av information borde vara fullt tillräcklig för att på aggregerad nivå se hur inkomsterna över tid utvecklas för individer och olika typer av hushåll.

Erfarenheterna från NNRs arbete med uppgiftlämnade i över 40 år visar att det är lätt att införa nya uppgiftskrav, men när de väl finns plats tas de nästan aldrig bort några uppgiftskrav. Olika särintressen kan alltid legitimera att just deras behov är så unikt och dessa måste därför fortsätta att samlas in. Statistik är en form av kollektiv nytta och efterfrågan kommer därför alltid att öka över tid eftersom marginalkostnaderna för användarna i princip är noll. Kostnaderna bärs av det offentliga och framför allt av uppgiftslämnarna. Det är därför viktigt med att grundligt analysera möjliga alternativ och dess olika konsekvenser innan det fattas några beslut om att införa nya uppgiftskrav. NNR menar att frågan om alternativa lösningar i princip saknas i framställningen. Utredningen belyser inte ens varför dessa

uppgifter måste redovisas kvartalsvis, trots att dynamiken mellan tillgångar och skulder sannolikt är väldigt låg för majoriteten av individer.

Om intresset finns, av något sakligt skäl, att kartlägga förändringar av medborgarnas samlade tillgångar och skulder kan det lämpligen göras med en surveymetodik med utgångspunkt i en undersökning med urval. NNR ser inget skäl till att bara alternativet med en mycket kostsam totalundersökning kan vara det enda alternativet som kan ge en bild över svenska individers samtalade tillgångar och skulder. Urvalsundersökningar används ju i andra statistiska sammanhang och även för komplexa områden.

Avslutning

NNR finner att förslaget är väldigt oproportionellt mellan berörda intressen och själva policy relevansen av vad information som sådan skulle kunna medföra i slutändan med avseende på konkreta beslut och därmed direkta nyttor är inte beskrivet på erforderligt sätt i framställningen. Kostnaderna för uppgiftslämnarna skulle bli högst betydande och direkt oproportionella. Därtill får information som sådan anses vara väldigt känslig utifrån ett perspektiv rörande den personliga integriteten där läckage inte kan uteslutas. Mot denna bakgrund avstyrker NNR förslaget.

Näringslivets Regelnämnd NNR

Tomas Lööv